

Sayı : 7425
Tarih : 16.09.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

16534

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Hukuk devleti ve insan hakları ilkeleri, devletin her kademesinde adaletin sağlanmasını ve bireylerin insan onuruna yaraşır bir şekilde muamele görmesini zorunlu kılar. Uluslararası hukuk normları ve Türkiye'nin taraf olduğu insan hakları sözleşmeleri, tutuklu ve hükümlülerin, özellikle de hassas grupların (hamile kadınlar gibi), insani koşullarda ve temel haklarına saygı gösterilerek muamele görmelerini güvence altına almaktadır. **Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS), Birleşmiş Milletler Mahpusların Islahı için Asgari Standart Kuralları (Mandela Kuralları), Kadın Mahpuslara Muamele ve Kadın Suçlular için Hapis Dışı Tedbirlere Dair Birleşmiş Milletler Kuralları (Bangkok Kuralları)** gibi belgeler, tutuklu ve hükümlü kadınların korunmasını uluslararası hukuk çerçevesinde güvence altına almaktadır.

Finlandiya Göçmenlik Bürosu Ülke Bilgi Servisi tarafından Haziran 2024'te hazırlanan Türkiye raporunda, kadınların gözetim ve tutukluluk süreçlerinde insan onuruna aykırı muameleye maruz kaldıkları; özellikle hamile kadınların yasaların açıkça yasaklamasına rağmen tutuklanarak cezaevine gönderildiği ve hastanelerde zorla doğum yapmaya zorlandığı belirtilmektedir. Ayrıca, bazı kadınların gözetimindeyken güvenlik güçleri tarafından cinsel istismara uğradıkları ve 12 kadının hamile bırakıldıkları rapor edilmiştir. Cinsel istismar, bir insanın bedenine ve onuruna yönelik en ağır saldırılardan biridir. Devletin güvenliği sağlamakla yükümlü olduğu bir ortamda, güvenlik güçleri tarafından gerçekleştirilen cinsel istismar vakaları, hukukun üstünlüğüne ve adalete olan inancı temelden sarsar. Bu tür olaylar, kadınların insan haklarını hiçe sayan ve cezasız bırakılmaması gereken ciddi suçlardır. Bu tür uygulamalar, uluslararası insan hakları normlarına ve Türkiye'deki mevcut yasalara aykırıdır.

Türk Ceza Kanunu ve ilgili cezaevi yönetmelikleri de kadınların onuruna yaraşır bir şekilde muamele görmelerini temin etmektedir. Bu doğrultuda, cezaevinde doğum yapma zorunluluğu gibi uygulamalar, hem ulusal yasalar hem de uluslararası sözleşmeler açısından büyük bir hak ihlali oluşturmaktadır.

Adaletin sağlanması, hukuk sisteminin güvenilirliğinin korunması açısından hayati öneme sahiptir. Bu tür ağır iddiaların titizlikle araştırılması ve mağdurların haklarının korunması, hukuk devleti ilkesinin temelini oluşturur. Kadınların gözetim ve cezaevi süreçlerinde maruz kaldıkları kötü muamele, cinsel istismar ve güvenlik güçleri tarafından hamile bırakılma gibi ciddi insan hakları ihlalleri, derhal soruşturulmalı ve sorumlular hakkında gerekli yasal işlemler başlatılmalıdır. Ayrıca, kadın tutukluların ulusal ve uluslararası standartlara uygun koşullarda muamele görmelerinin sağlanması için gerekli önlemler alınmalıdır.

Bu bağlamda:

1. Bakanlığınız, Finlandiya Göçmenlik Bürosu tarafından yayımlanan Haziran 2024 tarihli raporda yer alan iddialardan haberdar mıdır? Haberdarsa, rapordaki kadınlara yönelik insan onuruna aykırı muamele ve cinsel şiddet iddiaları hakkında herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?
2. Hamile kadınların yasaların açıkça yasaklamasına rağmen tutuklanarak cezaevine gönderildikleri ve zorla doğum yaptıkları iddiaları doğru mudur? Ayrıca, gözaltındayken güvenlik güçleri tarafından cinsel istismar sonucu hamile bırakıldıkları iddiası hakkında bakanlığınızın elinde bilgiler nelerdir? Bu konuda herhangi bir işlem yapılmış mıdır?
3. Finlandiya Göçmenlik Bürosu'nun raporunda yer alan iddialar ışığında, Türkiye genelinde gözaltında ve cezaevlerinde kadınlara yönelik cinsel şiddeti ve kötü muameleyi önlemek amacıyla bakanlığınızca alınan somut tedbirler nelerdir? Bu tedbirler kapsamında denetim ve gözetim mekanizmaları nasıl işletilmektedir?
4. Cezaevlerinde doğum yapan annelerle ilgili uluslararası hukukta yer alan **Birleşmiş Milletler Mandela Kuralları** ve **Bangkok Kuralları** gibi standartlar doğrultusunda Türkiye'de hamile tutukluların ve hükümlülerin hakları korunmakta mıdır? Cezaevindeki koşulların iyileştirilmesi adına bakanlık ne tür düzenlemeler yapmaktadır?
5. İlk Kanun Hükmünde Kararname (KHK) uygulamalarının başladığı 2016 yılından bu yana Türkiye genelinde gözaltına alınan hamile kadınlardan kaç tanesi cezaevine gönderilmiştir? Hamile olarak tutuklanmış kadınların ve doğum yaptıktan sonra cezaevine geri gönderilen kadınların sayısına ilişkin bakanlığınızda veri bulunmakta mıdır?
6. Türkiye'de kadınların gözaltı ve cezaevlerindeki insan hakları ihlallerini önlemek amacıyla bakanlığınız tarafından herhangi bir özel izleme ve şikâyet mekanizması oluşturulmuş mudur? Kadınların insan onuruna aykırı muameleye maruz kaldıkları iddialarının etkin bir şekilde soruşturulması ve failerin cezalandırılması için halihazırda yapılan düzenlemeler nelerdir?